

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 8/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för ar- betslösa och 20 och 21 § lagen om alternerings- ledighet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 27 april 2004 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och 20 och 21 § lagen om alterneringsledighet (RP 61/2004 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har arbetslivs- och jämställdhetsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (AjUU 6/2004 rd) ingår som bilaga till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Pasi Koskinen och regeringssekreterare Kirsi Päivänsalo, social- och hälsovårdsministeriet
- lagstiftningsråd Pasi Järvinen, arbetsministeriet
- ombudsman Mikko Räsänen, Servicearbetsgivarna
- jurist Kalle Räisänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- arbetsmarknadsombud Merja Berglund, Företagarna i Finland
- jurist Markku Salomaa, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så, att en person inte har rätt till arbetslöshetsförmåner för den tid under vilken arbetsgivaren till honom eller henne, efter det att maximitiden för sjukdagpenning har gått ut, betalar lön för sjukdomstiden eller motsvarande ersättning på basis av heltidsarbete. Ett annat förslag i propositionen är att en ekonomisk förmån från arbetsgivaren som baserar sig på ett avtal eller motsvarande arrangemang mellan arbetsgivaren och arbetstagaren i anslutning till att arbetsförhållandet upphör ska kunna pe-

riodiseras också räknat från den tidpunkt då förmånen betalas ut. Vidare föreslås att den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen för en person som har fått invalidpension i form av delpension eller deltidspension inte ska bestämmas utgående från situationen när pensionsutbetalningen började, utan utgående från arbetsvillkoret för tiden efter det att pensionsutbetalningen upphört, om arbetsvillkoret uppfylls i sin helhet efter det att pensionsutbetalningen upphört.

Den inkomstrelaterade dagpenningens nivå bestäms på motsvarande sätt också för personer som har varit alterneringslediga enligt lagen om försök med alterneringsledighet eller lagen om alterneringsledighet eller har fått deltidstillägg enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice eller har haft partiell vårdledighet. Inte heller den arbetsinkomst som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen för en företagare som har fått invalidpension i form av delpension eller deltidspension ska längre bestämmas utgående från situationen när pensionsutbetalningen började, om företagarens arbetsvillkor uppfylls i sin helhet efter det att pensionsutbetalningen upphört. Vidare föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa kompletteras med en bestämmelse om delning av rättegångskostnader.

Arbetslöshetsnämnden och försäkringsdomstolen kan ålägga arbetskraftsmyndigheten att helt eller delvis betala ersättning till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa för rättegångskostnader i ett ärende där Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan åläggs att betala rättegångskostnader till en part och Folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans

sans skyldighet att betala rättegångskostnader i huvudsak eller delvis beror på ett arbetskraftspolitiskt utlåtande. Också lagen om alterneringsledighet föreslås uppta en hänvisning till bestämmelsen om delning av rättegångskostnader i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Bestämmelsen ska tillämpas också på ärenden som gäller alterneringsersättning. Utomstskyddsombuden föreslås få rätt att genom besvär söka ändring i beslut av arbetslöshetsnämnden som gäller delning av rättegångskostnader, både i ärenden enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i ärenden enligt lagen om alterneringsledighet. Regeringen föreslår ytterligare en ändring i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, nämligen att den i lagen om pension för arbetstagare angivna lönekoeficienten används när den lön som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning justeras så att den motsvarar dagpenningens begynnelse tidpunkt.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits. Undantag utgår 14 kap. 2 § om en lönekoeficient i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, som avses träda i kraft den 1 januari 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Regeringen föreslår en del ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Ändringarna gäller bestämmelserna om arbetslöshetsersättning under sjukdomstid, periodisering av ekonomiska förmåner i anslutning till att anställningsförhållandet upphör och hur den inkomstrelaterade dagpenningen bestäms när pensionsutbetalningen eller alterneringsledigheten eller vårdledigheten upphört. Behovet att se över bestämmelserna på denna punkt föddes i samband med uppföljningen av den nya lag om utkomstskydd för arbetslösa som trädde i kraft den 1 januari 2003. Utskottet finner förslagen behövliga och påkallade. Det är utmärkt, menar utskottet, att lagen föreslås bli kompletterad med en ny bestämmelse om att arbetskraftsmyndigheten kan åläggas att helt eller delvis betala rättegångskostnaderna

i ett ärende där beslutet om ersättningsansvaret för rättegångskostnaderna helt eller delvis grundar sig på ett bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande.

Regeringen föreslår att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska ändras också när det gäller bestämmelsen om det index som används för att justera den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen. Enligt förslaget ska lönen från och med 2005 justeras med lönekoeficienten i den nya pensionslagstiftningen. Utskottet påpekar att i och med att vi får en ny pensionslagstiftning är det skäl att se över bestämmelserna om arbetslöshetsförmåner och vissa andra förmåner också på andra punkter för att inkompatibla bestämmelser inte onödigt ska locka människor att lämna arbetslivet.

Utskottet har fått veta att samordningen av sjukdagpenningen och arbetslöshetsförmåner inte varit problemfri efter att den nya lagen om utkomstskydd för arbetslösa trätt i kraft och att dessa olägenheter behöver utredas. Utskottet vill framhålla att avsikten med 3 kap. 3 § 4 mom. i den nya lagen, där det föreskrivs om rätten till arbetslöshetsförmåner under sjukdagpenningens självvridtid, inte varit att nagga på de arbetslösas rätt till arbetslöshetsförmån.

Detaljmotivering

1. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

12 kap. 9 §. *Delning av rättegångskostnader.* Arbetslöshetsnämnden och försäkringsdomstolen kan ålägga Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa att betala rättegångskostnader inte bara till en part utan också med stöd av 22 § i rättshjälpslagen direkt till staten. Eftersom bestämmelsen i den föreslagna formen är avsedd att täcka också de rättegångskostnader som går direkt till staten, föreslår social- och hälsovårds-

utskottet att formuleringen preciseras så att ersättningsskyldigheten gäller en parts rättegångskostnader.

Dessutom föreslår utskottet i lagförslag 1 en teknisk korrigering i ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom.

2. Lag om ändring av 20 och 21 § lagen om alterneringsledighet

21 §. Utskottet föreslår en korrigering i paragrafen, då den ändrats genom en lag (363/2004) som stadfästes den 7 maj 2004 och träder i kraft den 1 juni 2004.

Av samma anledning föreslår utskottet en teknisk korrigering i ingressen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslagen godkänns med följande ändringar (Utskottets ändringsförslag):

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 3 kap. 3 § 3 mom., 3 kap. 6 § 1 mom., 6 kap. 4 § 3 mom., 6 kap. 5 § 3 mom., 12 kap. 1 § 3 mom. och 14 kap. 2 §, av dem 14 kap. 2 § sådan den lyder i lag 1364/2003, och fogas till 12 kap. en ny 9 § som följer:

3 kap.	6 kap.
Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner	Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet
3 och 6 § (Som i RP)	4 och 5 § (Som i RP)

12 kap.

Sökande av ändring1 §
(Som i RP)

9 §

Delning av rättegångskostnader

Arbetslöshetsnämnden och försäkringsdomstolen kan ålägga Arbetskraftsmyndigheten att helt eller delvis ersätta Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa för rättegångskostnader i ett ärende där Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan åläggs att betala *en parts* rättegångskostnader (*utesl.*) och skyldigheten att betala rättegångskostnader huvudsakligen eller delvis grundar sig på ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 11 kap. 4 §. Arbetskraftskommisionen eller Arbetskraftsbyrån skall höras om delningen av ersättningsansvaret.

14 kap.

Särskilda bestämmelser2 §
(Som i RP)*Ikraftträdandebestämmelsen*

(1 mom. som i RP)

Lagens 6 kap. 4 § 3 mom. och 5 § 3 mom. tillämpas när arbetsvillkoret uppfylls i sin helhet efter lagens ikraftträdande. Om arbetsvillkoret uppfylls i sin helhet efter att pensionsbetalningen upphört, men dock delvis efter att denna lag trätt i kraft, tillämpas den lag som gällde *före* ikraftträdandet.

(3 och 4 mom. som i RP)

2.**Lag****om ändring av 20 och 21 § lagen om altemneringsledighet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om altemneringsledighet (1305/2002) 21 § 1 mom., sådant det lyder i lag 363/2004, samt
fogas till 20 § ett nytt 5 mom. som följer:

20 §
(Som i RP)

21 §

Tillämpning av lagen om utkomtskydd för arbetslösa och lagen om arbetslöshetskassor

Om inte något annat bestäms i denna lag skall lagen om utkomtskydd för arbetslösa och lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) tillämpas i

fråga om ansökan om altemneringsersättning, avslag på grund av för sent inlämnad ansökan, betalningssätt, tillfälligt avbrott i betalningen eller betalning till lägre belopp, antalet förmånsdagar per vecka, beslut om altemneringsersättning, undanröjande av beslut och självvrettelse, *preskription* av återkravsfordringar, skyldighet att lämna uppgifter, rätt att få uppgifter och utmätningsmans rätt till information, erhållande och utläm-

nande av uppgifter, delning av rättegångskostnader samt arbetslöshetsnämnden.

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 25 maj 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löf /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Aila Paloniemi /cent

Leena Rauhala /kd
Paula Risikko /saml
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
ers. Satu Taiveaho /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.